

Ajánló

Tezauruszok, besorolási adatcsere-formátumok

Azáltal, hogy az informatikában „felfedezték” az ontológiákat (valójában fogalmak generikus hierarchiáját tartalmazó, logikai következtető rendszerrel ellátott osztályozási és információkereső rendszereket), a tezausz jelentősége is megnőtt. Ennek oka, hogy azt a generikus hierarchiát, amelyet az ontológiák igényelnek, a jó tezauszok eleve tartalmazzák. Ha tehát egy intézménynek van jó tezausza, akkor annak alapján az ontológia kialakítása is lényegesen könnyebb.

Sok múlik tehát azon, hogy milyen színvonalon oktatják a felsőoktatásban a tezauszokra vonatkozó ismereteket. A jövőendő évtizedek jó tezauszait és az ontológiák generikus hierarchiáit értő könyvtárosoknak kell tudni elkészíteni.

Ebben a számban **Ungváry Rudolf** foglalja össze azokat a tapasztalatokat, amelyek néhány diplomamunka formájában készült tezausz nyomán lesűrhetők. A különféle „gyermekbetegségek” alkotják megfigyeléseinek egyik részét. A másik a tezausz besorolási adatcsere-formátumára vonatkozik.

Fontos, hogy az egyetemi oktatás keretében elkészülő tezauszokban és a velük összefüggő dolgozatokban is megjelenjen a besorolási adatcsere-formátum mint a tezausz belső, formális kezelésre alkalmas szerkezete. A hallgatók e formátumon keresztül tapasztalhatják meg a tezauszhasználat gyakorlatát. Bárki, aki könyvtári munkahelyén bibliográfiai, osztályozási, de akár gyarapítási munkakört lát el, munkába lépésének első pillanatától kezdve azokkal a képernyőfelületekkel szembesül, amelyek a bibliográfiai és a besorolási adatcsere-formátumokon alapulnak.

A besorolási adatcsere-formátum valójában a tezauszokra vonatkozó tudás tárháza is. Aki ezt a formátumot ismeri, mindent tud a tezauszok és a tárgyszó-rendszerek szerkezetéről. Mégis kevés az olyan könyvtári szakember, aki maradéktalanul eligazodik bennük. Ebből következik, hogy számos, egyébként a formátumok adta minden lehetőségre felkészített könyvtári rendszert hiányosan adaptálnak, mert maguk a megrendelő, alkalmazó könyvtárosok nem ismernek minden, a formátumokban szereplő, használható adatmezőt és relációt. Ezáltal a tezauszokban rejlő lehetőségek is kihasználatlanok maradnak. Mindez nemcsak a tezauszokra és tárgyszórendszerekre vonatkozik, hanem az Egyetemes Tizedes Osztályozásra és annak jelzeteire is. Az ETO-nak is van besorolási adatcsere-formátuma.

Diplomamunkaként tezauszt nem könnyű készíteni. Akik erre vállalkoznak, a szakmailag leginkább motivált hallgatók közül kerülnek ki. Ebben a számunkban két diplomatezausz készítője – **Rónai Mónika** és **Zombori Attila** – számol be tapasztalatairól.

Szántó Péter